

دوره ابتدایی را دریا بیم

علی اصغر فانی

طول دوره ابتدایی در نظام آموزشی، 6 سال بوده و کودکان با سن 6 سال می‌توانند وارد پایه اول شوند، قبلاً طول دوره 5 سال بود و دانش‌آموزان بعد از گذراندن این دوره وارد دوره راهنمایی تحصیلی می‌شدند. پایه اول ابتدایی اولین تجربه کودک از مدرسه است. همه ساله شاهد حضور پایه اولی‌ها در 31 شهریور (روز شکوفه‌ها) هستیم. نوآموزان به همراه مادران‌شان به مدرسه می‌آیند و هنگامی که مادر قصد ترک مدرسه را می‌کند، بسیاری از بچه‌ها گریه‌کنان می‌خواهند به همراه مادر به خانه برگردند. در بعضی مواقع حتی مادرها، همراه فرزندشان به کلاس درس نیز می‌روند و ساعتی را روی نیمکت در کنار فرزندشان می‌نشینند. روز اول مدرسه و برخورد مسوولان دبستان با بچه‌ها در روحیه فرزندان و شکل‌گیری آینده کودک تاثیر بسزایی دارد. سال‌ها پیش تعداد قابل توجهی از کودکان پایه اول، در همان سال اول ورود به دبستان مردود می‌شدند و این هزینه زیادی به خانواده و دولت وارد می‌ساخت و در عین حال ضربه روحی به نوآموز وارد می‌کرد. متأسفانه همه ساله تعدادی از کودکان لازم‌التعلیم (6-12 ساله) به مدرسه راه پیدا نمی‌کنند و بنابراین بی‌سوادان آینده را تشکیل می‌دهند. در حال حاضر 5/98 درصد کودکان لازم‌التعلیم به مدرسه می‌روند و 5/1 درصد خارج از مدرسه هستند. مقوله بازماندگان از تحصیل يك مساله حساس بوده که باید با جدی به آن پرداخت. نتایج آزمون بین‌المللی تیمز و پولز بیانگر افت کیفیت خواندن، درک مفاهیم، حساب کردن دانش‌آموزان به خصوص ابتدایی در سال‌های اخیر بوده است. در این یادداشت اجمالاً به آسیب‌شناسی دوره ابتدایی - که پایه و فونداسیون نظام آموزشی کشور را می‌سازند - می‌پردازیم:

1- در سال 1391 مسوولان آموزش و پرورش در دولت دهم با شعار آغاز اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به يك باره پایه ششم را به دوره ابتدایی اضافه کردند که اشکالات زیادی به این اقدام‌شان وارد است.

تحول باید از روش‌ها و رویه‌ها آغاز شود نه از ساختار/ از پایه اول باید اصلاحات صورت پذیرد نه از پایه ششم/ بدون تمهید مقدمات مهم

از بودجه لازم، مصوبات دولت و مجلس، تعیین اهداف جدید پایه‌ها و... / کمبود شدید نیروی انسانی راهنمایی در پایه ششم و تورم نیروی انسانی در دوره راهنمایی تحصیلی و... این اقدام عجولانه خسارت‌های جبران‌ناپذیری به آموزش و پرورش کشور به خصوص دوره ابتدایی وارد کرد.

2- نیروی انسانی: در یادداشتهای قبل گفتیم که 50 درصد نیروی انسانی موجود تربیت معلم ندیده‌اند که اکثراً در دوره ابتدایی شاغلند. افرادی که زمانی آموزشیار نهضت سوادآموزی، نیروهای شرکتی، مربیان پیشدبستانی و استخدام‌شدگان طرح مهرآفرین در دولت نهم و دهم وارد آموزش و پرورش شده‌اند.

3- کرونا و تعطیلی آموزش‌های حضوری و منحصر شدن به آموزش‌های مجازی، در افت آموزش و پرورش دانش‌آموزان ابتدایی موثر بوده است.

4- کنار هم بودن دانش‌آموز پایه اول و پایه ششم در یک محیط آموزشی، مشکلات اخلاقی ایجاد کرده است.

5- تراکم بالای کلاس‌های شهری و کلاس‌های چند پایه در مناطق روستایی مزید بر علت شده است.

6- به‌رغم توسعه قابل قبول پیشدبستانی در مناطق دو زبانه (زبان مادری فارسی نیست) که پیشدبستانی فعال نیست با افت تحصیلی مواجهیم.

و...

ضعف ابتدایی به دوره‌های بعدی (متوسطه 1 و 2) نیز سرایت کرده است. فراوان دانش‌آموز دوره متوسطه داریم که قادر به خواندن و فهمیدن یک متن متوسط و حتی ساده نبوده و حتی خواندن و فهمیدن صورت مساله مثلاً فیزیک را مشکل دارد.

برای رشد و ارتقای سطح آموزش و پرورش کشور، باید به ابتدایی توجه جدی کرد.

نقطه آغازین این نهضت، توانمندسازی معلمان دوره ابتدایی است.

م: : 22 1402